

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 Oslo

Vår dato	1.2.2019
Vår referanse	18/01244-2

Deres dato	14.11.2018
Deres referanse	2016/2773-5/FD II 4/SIH

Saksbehandler: Håkon Styri

Høringsbrev - Forslag til ny lov om Etterretningstjenesten

Vi viser til brev datert 12.11.2018 hvor Forsvarsdepartementet ber om høringssvar på forslag til ny lov om Etterretningstjenesten. Difi er positive til å lovfeste Etterretningstjenestens metodebruk, regler om behandling av personopplysninger tilpasset tjenestens virksomhet og regler for deling av informasjon. Vi har følgende merknader til høringsnotatet.

Generell merknad om befolkningens tillit til forvaltningen

Digitalisering medfører at norske statsborgere og virksomheter i stor grad benytter forskjellige kommunikasjons- og informasjonstjenester som er helt eller delvis basert i andre land. Det er i dag ikke unormalt eller bemerkelsesverdig at kommunikasjon mellom personer i Norge skjer via utstyr plassert i et annet land og dermed passerer landegrensen. Når offentlig sektor bruker skytjenester vil dette ofte medføre at befolkningens kommunikasjon med offentlig sektor går via andre land. Hvordan Etterretningstjenesten overvåker digital kommunikasjon ut og inn av Norge har derfor stor betydning for befolkningens tillit til offentlig forvaltning og at statens myndigheter sikrer et vern om den personlige integritet.

Merknad om metadata

For å vurdere hvor omfattende inngrep Etterretningstjenestens overvåkning av digital kommunikasjon medfører er det nødvendig å ha en god forståelse av begrepene metadata og innholdsdata.

Lovforslaget § 7-7 annet ledd, første punktum definerer begrepet metadata som «data som beskriver annen data eller som inneholder ekstra informasjon knyttet til data, herunder data som beskriver typen eller formatet på innholdet, hvem som er avsender og mottaker, og størrelse, tidspunkt og varighet for kommunikasjonen.» Lovforslaget § 7-9 andre ledd sier at «Innholdsdata er data som ikke er metadata.»

Hva som er metadata i kommunikasjon over Internett fremkommer av de tekniske spesifikasjonene for hver enkelt kommunikasjonsprotokoll som er i bruk. Det er viktig å merke seg at metadata kan omfatte opplysninger som har likhetstrekk med innholdsdata og dermed oppfattes som like sensitive. Et eksempel er at metadata kan inneholde person-identifiserende opplysninger. Det er viktig at dette kommer klart frem av beskrivelsen av begrepet metadata i lovens forarbeider.

Vi vil påpeke at trenden er at kommunikasjonsprotokoller i større grad beskytter metadata ved bruk av kryptering.

Lovforslaget § 7-7 annet ledd, annet punktum sier at «Etterretningstjenesten skal opprette og vedlikeholde en liste over hvilke typer metadata som kan lagres, for å hindre at det lagres innholdsdata. Listen skal være tilgjengelig for EOS-utvalget.»

Dette forstår vi slik at listen over hvilke kommunikasjonsprotokoller Etterretningstjenesten til enhver tid behandler metadata og innholdsdata for er gjenstand for EOS-utvalgets tilsyn.

Merknad om tilrettelagt innhenting

Lovforslaget § 7-2 første ledd sier at «Tilbydere som omfattes av ekomloven § 1-5 nr. 16 og tilbydere av internettbaserte kommunikasjons- eller meldingstjenester som er tilgjengelige for allmennheten skal legge til rette for at Etterretningstjenesten kan innhente elektronisk kommunikasjon som transporteres over den norske landegrensen.»

Høringsnotatet punkt 11.15.2 utdyper «internettbaserte kommunikasjons- eller meldingstjenester som er tilgjengelige for allmennheten» ved å angi at dette er innholdstjenester som ikke omfattes av definisjonen i ekomloven, typisk internettbaserte «over the top-tjenester» som kan brukes til overføring av tekst, lyd og bilder.

Vår første merknad er at internettbaserte OTT-tjenester per definisjon er tjenester som bruker Internett som transportnett, men det er ikke gitt at tilbyder av en tjeneste bruker slikt utstyr som forutsettes i lovforslaget § 7-2 annet ledd bokstavene b, d og e.

Vår andre merknad knyttet til tilrettelagt innhenting er at virksomheter som driver datasentre eller tilbyr skytjenester kan ha egen grenseoverskridende infrastruktur. Dette kan være digitalt samband mellom datasentre i og utenfor Norge, eller samband mellom tilgangspunkt til tjenesten i ett land og datasenteret et annet land. Dette er digitale samband hvor det stilles høye krav til tjenestekvalitet og som ikke nødvendigvis omfattes av tilretteleggingsplikten slik den er beskrevet i lovforslaget og høringsnotatet. Det kan være hensiktsmessig å avklare om denne grenseoverskridende kommunikasjonen også skal være underlagt tilretteleggingsplikten i lovforslaget § 7-2.

Vennlig hilsen
for Difi

Grete Orderud
avdelingsdirektør

Øyvind Grinde
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Forsvarsdepartementet Siri Horgen Hinze

Postboks 8126 Dep

0032 Oslo